

Biber – Önemi, Çeşit Çeşitliliği ve Üretim Yönleri

Автор(и): доц. д-р Величка Тодорова, ИЗК "Марица", ССА

Дата: 10.03.2023 Брой: 3/2023

Biber (*Capsicum annuum* L.) 16. yüzyılın başlarında topraklarımıza getirildi. Bulgaristanlıların yetiştirdiği lahana, soğan, sarımsak, turp vb. diğer sebzelerle birlikte giderek hızla yayıldı ve meyvelerinin yüksek besin ve diyetetik nitelikleri nedeniyle sevilen bir sebze ürünü haline geldi. Tatlı ve acı olan bu meyveler, karakteristik biber aromasını ve tadını veren birçok değerli besin maddesi, vitamin, pigment, mineral, fenol, lif, esansiyel ve aromatik madde içerir. Biberin en değerli bileşenleri C, A, E, P vitaminleri, K, P, Zn, Mg mineralleri, folik asit vb.dir. Çeşit tipine ve meyve olgunluğuna bağlı olarak %50 ila 400 mg arasında değişen C vitamini içeriği açısından biber, kuş üzümüne eşittir, limon ve portakal gibi narenciye ürünlerini ve neredeyse tüm sebzeleri birkaç kez aşar. C vitamini konsantrasyonu, meyveler botanik olgunluğa ulaştığında artar ve maksimuma ulaşır, P vitamininin (rutin) birikimi ise teknik olgunlukta tamamlanır.

Son yıllarda, güçlü antioksidan aktiviteye sahip biyoaktif maddelere olan ilgi artmıştır. Karotenoidler de bunlardandır ve biber bunlardan çok zengindir ve daha sonra bunlardan A vitamini oluşur. Bunlar arasında, kırmızı biber meyvelerinde karotenler kapsantin ve kapsorubin, turuncu olanlarda β -karoten ve sarı renkli ve yeşil meyvelerde ise ksantofiller lutein ve zeaksantin baskındır. Bu bileşenler, gözün retinasını koruma ve katarakt oluşumu riskini azaltma dahil olmak üzere çok sayıda sağlık yararına sahiptir. Bir diğer güçlü biyoaktif bileşik ise acı biber meyvelerinde bulunan kapsaisindir. Anti-inflamatuar etkiye sahiptir ve metabolizmayı hızlandırmaya yardımcı olarak kilo düzenlemesine katkıda bulunur. Bu maddeler, gıda, kozmetik ve farmasötik endüstrilerinde doğal renklendirici ve aromalar olarak uygulama bulmakta ve çeşitli tıbbi ürünlerin ve gıda takviyelerinin bileşimine dahil edilmektedir. Tüm bunlar, biberin her şekli, rengi ve tadıyla tüketilmesinin insan sağlığı için önemini göstermektedir.

Maritsa Sebze Bitkileri Araştırma Enstitüsü'nde Geliştirilen Biber Çeşitleri

Bulgaristan, bu ürünün yetiştirilmesinde çeşit çeşitliliği, ıslah başarıları ve gelenekleri ile tanınır ve Bulgar bahçıvanların çeşitli formlar yaratmada ve biberi Avrupa ve dünya çapında yaymada oynadığı rol evrensel olarak kabul edilir. 90 yılı aşkın bir süredir, VCRI “Maritsa” – Plovdiv'de biber hatları ve çeşitleri geliştirilmektedir; bunların çoğu onlarca yıl boyunca ülke için ana çeşitler olmuştur ve bazıları hala ülkede talep görmekte, yetiştirilmekte ve üreticilere sunulmaktadır.

Zlaten medal 7'den (Altın Madalya 7) köken alan erkenci bir Bulgar çeşididir. Erkenci ve orta-erkenci tarla üretimi ile korumalı yetiştirme tesislerinde yetiştirilmeye uygundur. Hava soğuduğunda, meyvelerde ve gövdede antosiyanin oluşurmaz. Meyveler sarkık, hafif basık, 13-18 cm uzunluğunda, tabanda 5-7 cm genişliğinde ve ortalama ağırlığı 75-80 g'dır. Meyve eti kalınlığı 4-5 mm'dir. Teknik olgunluğa kadar olan vejetasyon süresi 105-110 gündür.

Buketen 50

VCRI "Maritsa"da geliştirilmiştir. Orta-erkenci tarla üretimi için uygundur. Meyveler dik duruşludur. Gorogled 6 ile karşılaştırıldığında daha yüksek erkencilik ve daha yoğun olgunlaşma yanı sıra daha yüksek pigment içeriğine (180-230 ASTA birimi) sahiptir. Çıkıştan meyvelerin %70 yoğun olgunluğuna kadar olan vejetasyon süresi yaklaşık 145 gündür. Verticillium solgunluğuna karşı yüksek dirence sahiptir. Yüksek kaliteli kırmızı öğütme biberi üretimi için tasarlanmıştır.

Bulgarian Ratund

Geleneksel Bulgar çeşidi. Orta-erkenci ve geç tarla üretimi için uygundur. Bitki 35-45 cm boyunda, iki ila üç dallıdır. Meyveler basık, üç ila dört hafif belirgin segmentlidir. Ortalama meyve ağırlığı 90-100 g'dır. Meyve eti yumuşak, sulu ve tatlıdır. Teknik olgunluğa kadar olan vejetasyon süresi 115-120 gün, botanik olgunluğa kadar ise 140-150 gündür. Taze tüketim ve işlenmiş (turşu, lutenitsa vb.) olarak tüketim için tasarlanmıştır.

Byal Kalinkov

Geniş biberler grubundan, Kalinkov (Dolma) tipinde bir Bulgar çeşididir. Erkenci ve orta-erkenci tarla üretimi ile korumalı yetiştirme tesislerinde yetiştirilmeye uygundur. Meyveler dik, üç loblu, 9-11 cm uzunluğunda ve tabanda 5-6 cm çapındadır. Meyve kabuğu yaklaşık 6 mm kalınlığında, ince bir deriye sahiptir. Teknik olgunlukta meyveler balmumu beyazı, botanik olgunlukta ise kırmızıdır. Vejetasyon süresi teknik olgunluğa kadar yaklaşık 110-115 gün, botanik olgunluğa kadar ise 135-140 gündür. Taze tüketim ve işlenmiş olarak tüketim için tasarlanmıştır.

Byala Shipka

Yerel çeşit, Shipka tipi. Orta-erkenci ve geç tarla üretimi ile korumalı yetiştirme tesislerinde yetiştirilmeye yöneliktir. Meyveler küçük, konik, 5-7 cm uzunluğunda ve tabanda 1.5-2.5 cm genişliğindedir. Teknik olgunlukta yeşilimsi beyaz, botanik olgunlukta ise kırmızıdır. Teknik olgunluğa kadar olan vejetasyon süresi 95-100 gün, botanik olgunluğa kadar ise 144 gündür.

Gorogled 6

Öğütme için kırmızı biber üretimi için VCRI "Maritsa"da geliştirilmiştir. Orta-erkenci tarla üretimi için uygundur. Meyveler dik, konik, nispeten geniş tabanlıdır. 8-10 cm uzunluğunda ve tabanda 3-3.5 cm çapındadır. Çeşit, hasatta yüksek kuru madde (%25-30) ve pigment içeriği ile karakterizedir. %70 yoğun olgunluğa kadar olan vejetasyon süresi yaklaşık 160 gündür.

Dzhulyunska Shipka 1021

VCRI "Maritsa" da geliştirilmiş, Shipka tipi. Çok erkenci ve yüksek verimli bir çeşittir. Erkenci ve orta-erkenci tarla üretimi ile korumalı yetiştirme tesislerinde yetiştirilmeye yöneliktir. Meyveler sarkık, küçük, 4-6 cm uzunluğunda ve tabanda 1.5-2.5 cm genişliğindedir. Şekilleri kısa konik, ucu hafif yuvarlaktır. Yüzeyleri pürüzsüz ve güçlü bir parlaklığa sahiptir. Oldukça acı bir tada sahiptirler. Teknik olgunlukta koyu yeşil, botanik olgunlukta ise yoğun kırmızıdır. Meyve ağırlığı 8 ila 11 g arasındadır. Teknik olgunluğa kadar olan vejetasyon süresi 90-95 gündür.

Zlaten Medal 7 (Altın Madalya 7)

VCRI "Maritsa"da geliştirilmiştir. Erkenci ve orta-erkenci tarla üretimi ile korumalı yetiştirme tesislerinde yetiştirilmeye yöneliktir. Meyveler sarkık, uzundur. Teknik olgunlukta açık yeşil, botanik olgunlukta ise kırmızıdır. Meyve eti sulu, yumuşak, tatlı ve hoş aromalıdır. Teknik olgunluğa kadar olan vejetasyon süresi 105-110 gündür. Ürün, taze tüketim ve işlenmiş olarak tüketim için tasarlanmıştır.

VCRI Delikates

Boynuz tipi. VCRI "Maritsa" da Chorbadiyski çeşidinden ıslah edilmiştir. Erkenci, orta-erkenci ve geç tarla üretimi ile korumalı yetiştirme tesislerinde yetiştirilmeye uygundur. VCRI Delikates'in meyveleri tatlı, çok uzun, tabanda dar ve enine kırışıktır. Başlangıç çeşidine göre nispeten daha yüksek verimlidir. Teknik olgunluğa kadar olan vejetasyon süresi yaklaşık 100 gün, botanik olgunluğa kadar ise 135 gündür. Ürün, taze tüketim ve işlenmiş (turşu vb.) olarak tüketim için tasarlanmıştır.

VCRI Kalin

VCRI "Maritsa" dan öğütme biberi üretimi için yüksek verimli bir çeşittir. Orta-erkenci tarla üretimi için uygundur.

Nispeten se